

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ

[ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ]

 Ἀναστάσιος Βυζάντιος, μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀλεξάνδρου, ὑπῆρξαν οἱ δύο φωτεινοὶ Διόσκουροι τῆς ἐλληνικῆς δημοσιογραφίας, οἱ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν κατακλήσαντες καὶ διδάξαντες καὶ φρονημάτωντες δύο γενεάς Ἑλλήνων διὰ τοῦ ἀπαραμίλλου κηρύγματος τῆς «Νέας Ἡμέρας».

Ὁ Ἀναστάσιος, υἱὸς τοῦ Σκαρλάτου Βυζαντίου, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Φεβρουαρίου τοῦ 1839. Τὰς βάσεις τῆς ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσῃ σπανίας αὐτοῦ ἐπιδόσεως ἔσχε παρὰ τοῦ σοφοῦ διδασκάλου τοῦ Γένους Λεοντίου Ἀναστασιάδου, ἐν τῷ πατρικῷ δὲ οἴκῳ, ὅστις ἦν τὸ ἐντευκτῆριον τῶν διακεκριμένων λογίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἠϋρυνε τὴν ἐγλυκλοπαιδικὴν μόρφωσιν καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ πρὸς τὰ εὐγενῆ ἰδεώδη, ὑπὲρ ὧν κατηνάλωσε ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ· κατὰ δὲ τὰς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς, εὐτυχήσας νὰ ἀκροασθῇ τῶν ἀριστεῶν ἐν τοῖς γράμμασι, τοῦ Ἀσωπίου, τοῦ Κουμανούδη, τοῦ Φιλίππου Ἰωάννου, ἐπέκυψεν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ἐγένετο κάτοχος ὅλων ἐκείνων τῶν θησαυρῶν καὶ τῶν καλλονῶν τῆς γλώσσης, οὓς ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐσκόρπιζεν ἀνά τὸ ἐλληνικὸν διὰ τῆς «Νέας Ἡμέρας» Μέλος καὶ αὐτὸς τῆς ἐξάλλου ἐκείνης νεολαίας, ἣτις εἴμαρτο νὰ ἀνατρέψῃ τὸν θρόνον τοῦ Ὄθωνος, συμμετασχὼν τῶν κινήματων τοῦ 1859, συνεφυλακίσθη μετὰ τοῦ Ἰαλέμου καὶ τοῦ Παράσχου. Ἀλλὰ βραδύτερον, ὅταν ἡ συναίσθησις καὶ ἡ μεταμέλεια ἐπῆλθε καὶ εἰς τὸν Ἀναστάσιον καὶ κατενόηθη τὸ ἀδίκημα κατὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου ἡγεμόνος, ὃ ἤδη ἀνὴρ ὄριμος καὶ πικρὰς εὐμοιρήσας πείρας, ἐνόμισεν ὅτι μόνον δι' ἀφοσιώσεως καὶ πίστεως πρὸς τὴν νέαν δυναστείαν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξαγνίσῃ τὴν νεανικὴν ἐκείνην παραφορὰν.

Νεώτατος κατέγεινε περί τὴν δημοσιογραφίαν. Ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος εἶχε προσλάβει αὐτὸν ὡς συνεργάτην δόκιμον εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ "Ἑλληνοσ". Ἐν ἔτει δὲ 1861 ὁ ἐκδότης τῆς Τεργεσταίας «Ἡμέρας» Ἰσιδωρίδης Σκυλίτσης προσέλαβεν αὐτὸν ὡς συντάκτην, δούς ἀπόλυτον ἐλευθερίαν εἰς τὰς περὶ τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων κρίσεις τῷ νεαρῷ συνεργάτῃ. Ἐκτοτε χρονολογεῖται ὁ σφοδρὸς κατὰ τῶν κομματικῶν ἐν Ἑλλάδι ὀργίων πόλεμος τῆς Ἡμέρας, ὃν διεξήγαγε μετὰ σθένους καὶ κύρους ἀδιαφιλονεικῆτου ὁ Ἀναστάσιος, ἐξηκολούθησε δὲ εἶτα μέχρι ἐσχάτων καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος.

Τὸ δημοσιογραφικὸν στάδιον τοῦ Βυζαντίου λήγει, σχεδὸν εἰπεῖν, ἐν ἔτει 1880, ἔκτοτε δὲ κατ' ἀραιὰ μόνον διαλείμματα ἐλάμβανε τὸν κάλαμον. Κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Χ. Τρικούπη, βαθέως ἐκτιμῶντος τὰ ὑπέροχα τοῦ ἀνδρὸς προσόντα, διωρίσθη διπλωματικὸς πράκτωρ ἐν Σόφια τῆς Βουλγαρίας, εὐθὺς ἅμα τῇ ἀνιδρύσει αὐτῆς εἰς ἐλεύθερον κράτος, ἐγένετο δὲ ἐκεῖ μὴτὰ τιμῆς δεκτὸς καὶ τοσαύτην ἤσκει ἐπὶ τῆς βουλγαρικῆς κυβερνήσεως ἐπιρροὴν κατὰ τὰς ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν συμφερόντων ἐκάστοτε παραστάσεις, ὥστε ὁ τότε πρωθυπουργὸς Ζάγκωφ κατηγγέλλθη ποτὲ ὑπὸ τῆς ἀντιπολιτεύσεως ὡς ὄργανον τοῦ «Ἑλληνοσ Πράκτορος» Ἄλλ' ἢ ἐν Σόφια διατριβὴ τοῦ Βυζαντίου δὲν διήρκεσεν ἢ ὀλίγους μῆνας. Ὁ Τρικούπης, μεθ' οὗ πλεον συνεδέετο διὰ προσωπικῆς καὶ πολιτικῆς φιλίας, καὶ ὃν ἐθεώρει διὰ τὰ σπάνια αὐτοῦ χάρισματά ὡς τὸν μέλλοντα μεταρρυθμιστὴν τῆς ἐξαρθρωθείσης ἑλληνικῆς πολιτείας, προσέφερον εἶτα αὐτῷ τὴν θέσιν τοῦ πολιτικοῦ πράκτορος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐνθα ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη ἐπαξίως ἀντεπροσώπευσε τὴν Ἑλλάδα. Ἡ διπλωματικὴ ἱκανότης τοῦ Βυζαντίου ἡμιλλᾶτο πρὸς ἐκείνων του δεινοῦ λογογράφου, κατέλιπε δ' ἀνεξιτήλους ἀναμνήσεις παρὰ τῇ ἑλληνικῇ ἐν Αἰγύπτῳ παροικίᾳ, παρ' ἣ ἀπήλαυεν ἀληθοῦς λατρείας. Εἶτα τῷ ἐδόθη τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐν Ρώμῃ περσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ τὴν βραχεῖαν αὐτόθι διαμονὴν του μετέτρεψαν εἰς μαρτύριον ἐπώδυνον ἀλλεπάλληλα οἰκογενειακὰ πένθη, καὶ ὅταν ἐπανῆλθε περὶ τὰ τέλη τοῦ 1890 εἰς Ἀθήνας ἔφερεν ἤδη τὸν θάνατον ἐν τῇ καρδίᾳ, ἐπηλήθευσε δὲ καὶ δι' ἑαυτὸν ὅτι εἶχεν εἶπει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Γεωργίου Παράσχου: «Ζῆσας τοσοῦτον ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀπώλεσε τὴν δύναμιν νὰ ζῆσῃ ἐν ἑαυτῷ, καὶ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιπαλαίσῃ ἐπὶ πολὺ κατὰ τοῦ θανάτου καρ-

δια, ἤτικ ἀπηύδῃσε βαθυηδὸν πάλλουσα ὑπὲρ δέκα ὑπάρξεων».

Ἡ καλλιέπεια ὑπῆρξε μία τῶν πολλῶν ἀρετῶν του Βυζαντίου ὡς δημοσιογράφου. Τὸ ὕφος του, γνησίως ἑλληνικὸν καὶ εὐληπτον, μὴδ' ἀμέτρως ἀρχαῖζον μὴδ' ἐνασμενίζον εἰς χυδαῖσμούς, ἀνθηρὸν ἅμα καὶ νευρῶδες, ὁτὲ μὲν χαρίεν ἢ σκωπτικόν, ὁτὲ δ' ὀργίλον ἢ ἐνθουσιῶδες, εὐνεται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόδειγμα τοῖς περὶ τὴν γλῶσσαν ἀγωνιζόμενοις. Πολλὰ τῶν δημοσιογραφικῶν του ἀρθρῶν, περιουληγένητα εἰς κομψὸν τόμον ὑπὸ εὐλαβοῦς ἀδελφικῆς χειρός, τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀλεξάνδρου, θά ἐπιζήσωσιν ὡς μνημεῖον πολῦτιμον τῆς γλωσσικῆς του δεινότητος, πρὸς δὲ καὶ τῆς πιστῆς ἐξεικονίσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι πραγμάτων δύο δεκαετηρίδων.

Ἀπέθανε τῇ 1 Ἰουλίου τοῦ 1892 ἐν Ἀθήναις, ὁ δὲ θάνατός του, ὅστις ἐπλήγησε βαθύτατα τὴν καρδίαν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀλεξάνδρου, ἀπεστέρησε τὴν πατρίδα ἐνὸς ἐπιφανοῦς τέκνου τῆς.

ΠΙΘΑΜΜΕΝΟ ΦΙΛΙ

(Ἐκ τῶν τῆς Ada Negri)

ΠΡΕΣΑ ἔς τὸ χόρτο τὸ βαθὺ μίαν ἀνοιξὴ θλιμμένη
 ἓνα λουλοῦδι πρῶϊμο βιολέτα· ἔχει ἀνθίσει,
 τ' ἀγέρι ἦτανε ψυχρὸ καὶ πρὶν ἀκόμη ζήσῃ,
 μαράθηκ' ἡ βιολέτα μου ἡ λεπτοκαμωμένη.

Ἐπάνω εἰς τὸ στόμα μου μία βραδεῖα θλιμμένη
 ἀπ' τὴν καρδιά μου ἓνα φιλὶ γιὰ σένα ἔχει ἀνθίσει.
 Μὰ τὸ κεφάλι σου γυρνᾷς, καὶ πρὶν ἀκόμη ζήσῃ
 τὸ ἐρωτικὸ φιλάκι μου νεκρὸ στὰ χεῖλη μένει.

Σμύρνη

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΕΡΜΠΙΝΗΣ